

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

IZ VSEBINE:

- Ali bo Vestnik še izhajal? (4. str.)
- Strokovni izpiti (3. str.)
- Kako se obnašajo vajenci (4. str.)
- Reportaža iz KO Ljubljana (6. str.)

Veržej: Uspešno opravljen izpit

Pri gradnji montažnega mostu čez Muro pri Veržeju so naši delavci spet uspešno opravili »maturu« — Kljub mnogim ovira mbo most v roku predan

V ponedeljek, 2. oktobra, je bilo na novem veržejskem mostu — pravzaprav na gradbišču mostu, ki še ni dograjen — vse živo. Prišli so v Veržej tovariši iz naše centrale z inž. Alfredom Petelnom na čelu, navzoči so bili tudi mnogi šefi enot, med njimi šef mariborske enote inž. Borut Maister, prišli so tudi zastopniki podjetja »Projekt — nizke gradnje« (direktor inž. Miloš Kraigher), ki je veržejski most čez Muro projektiralo in še mnogi drugi. Seveda so bili ob mostu zbrani tudi vsi graditelji. Skratka, kar živahen vrvež, ki ga je še stopnjevalo zahtevno delo na tem objektu — spravljanje težkih betonskih nosilcev z levega brega Mure na most.

Kar takoj lahko povemo, da je »Gradis« tudi to svojo novo in nič kaj enostavno nalogo zadovoljivo opravil. Brez pretiravanja lahko zapišemo, da je »Gradis« na veržejskem mostu čez Muro znova opravil zrelostni izpit — veliko maturo.

Montažni sistem gradnje mostov

NAŠ KOMENTAR

Sindikati nič ne more

Pred mano je zapisnik z redne seje izvršnega odbora ene izmed naših sindikalnih podružnic.

V razpravi pri prvi točki dnevnega reda med drugim zasledimo naslednje:

P. R.: Delavci na gradbišču se pritožujejo glede hrane. Delamo ves dan in ena ura za kosilo je prekratka. Morala bi biti topla malica, kot imajo to urejeno pri drugih podjetjih.

L. R.: Glede hrane ne more sindikat prav nič, saj to je naloga podjetja.

Res je, da sindikat ne bo kuhal in razvažal hrano, toda prav pa je da poleg drugih nalog skrbi za prehrano svojih članov ter na pristojnem mestu in sporazumno z vsemi člani uredi vse potrebno, da bodo delavci imeli dobro in kalorično prehrano. Znano je, da na uspešno izpolnjevanje dnevnih nalog optiva tudi pravilna prehrana. Le-ta omogoča delavcu obstoj, rast, zdravje in čim večjo storilnost. Ne samo kosilo, temveč celodnevna prehrana mora imeti svojo določeno prehranjevalno vrednost. Obrok, med katerimi je tudi topla malica, naj obsega: zajtrk 10–15% dnevnih kalorij, malica 20% kalorij, kosilo 40% kalorij, in večerja 25–30% kalorij.

Mislím, da je prav, da o prehrani delavcev v podjetju spregovorimo malo več (tudi na sindikalnih sestankih). Večina naših postavnih enot je že ukinila menze in tople obroke. Delavci so se vključili v obrate družbene prehrane, kjer običajno niti ne kuhajo zajtrka, večina pa se jih hrani, koder ve in zna. Tako mnogi naši delavci nimajo redne prehrane, ne zajtrkujejo in kosila so dostikrat zelo skromna. Na videz je to vse v redu, toda če zasledujemo boleznine in bolezenske izostanke, opazimo, da želodčne bolezni naraščajo, kar je gotovo posledica neuravnotežene prehrane. Seveda je ekonomska zmožljivost delavcev najmočnejši faktor pri izbiri in prehranjevanju delavcev. Težko je postaviti v današnjih ekonomskih pogojih mejo, kje naj se skrb za delavca glede prehrane začne in kje konča Resnica pa je samo ena: če se delavci ne bodo pravilno hranili, se bo njim samim in tudi podjetju v bližnji bodočnosti gotovo maščevalo. Zato pravilni prehrani delavcev več pozornosti.

L. Cepuš

je ne samo za naše razmere, marveč tudi za razvitejše dežele dokajšnja novost. Tu, pri Veržeju, smo se prvič lotili takšne naloge. In kot že omenjeno, je ta odgovorna naloga zadovoljivo opravljena.

V čem so naši uspehi? Prvič — že rok ni bil šala. Most smo sicer začeli graditi lani decembra, toda januar in februar nista bila kaj prida za nas, saj zaradi mraza nismo mogli delati s polno paro. Sele spomladi se je delo razživelo tako, kot je potrebno. Investitor pa je postavil rok za dograditev — 1. november 1967. Torej, borih osem ali devet mesecev res aktivnega dela za most, ki je dolg več kot 160 m, vsekakor ni šala.

Drugič: most smo gradili v novem montažnem sistemu brez pravih izkušenj, brez tradicije, kakor smo pač najbolje vedeli in znali. In tretjič: most, ki smo ga gradili, nikakor ni raven, marveč se vzpenja prek Mure v blagem loku, vrh tega pa ima še rahel naklon, saj je most na sredini nekoliko višji kot ob obeh bregovih. Skratka, naloga, ki smo jo dobili, je bila vsestranska — glede rokov, tehnične izvedbe itd. — prav pošteno »zabeljena«.

Toda naši strokovnjaki in graditelji pred težko nalogo niso klonili. V kovinskih obratih — v Ljubljani in Mariboru — so izdelali najrazličnejše naprave (škripece, dvigala, vozičke itd.) — za transport dokaj velikih betonskih nosilcev. Ne smemo pozabiti, da je v mostu pet polj betonskih nosilcev. V vsakem polju so po trije 33 m dolgi in 42 ton težki nosilci. Teža vseh 15 nosilcev je torej kar 630 ton. Torej, res lepa teža, ki so jo morali graditelji previdno in na milimeter natančno spraviti na določeno mesto.

»Sprva so imeli vsi, ki so delali pri transportu težkih nosilcev na most, nekoliko tremе.« je pripovedoval inženir Franc Marinčič, ki je sam konstruiral večji del naprav za transport nosilcev na most. »To je povsem razumljivo, saj so ljudje opravljali novo delo, ki ga še niso poznali. Vsak se je bal, da bo tu ali tam kaj popustilo in da bo prišlo do nesreče. Enkrat nam je res počila neka konzola in sprva smo nekatere malenkosti popravljali kar na mestu. Toda že po drugem ali tretjem nosilcu so se naši delavci znašli in kaj hitro potuhtali, kako je treba uravnati in voditi to ali ono reč. Zdaj so v tem delu vsi že kar doma, tako da me to skoraj bolj skrbi kot prvi začetni koraki. Veste, če je človek preveč pogumen pri delu, tudi ni čisto dobro. No, pa upam, da bo zdaj vse lepo in brez zaprek steklo do kraja, do montaže zadnjega nosilca,« je končal svojo kratko izjavo inženir Marinčič.

Kaj pa rok? Bo most predan investitorju do 1. novembra? Vsi so menili, da ne bo zamude, kvečjemu se bo delo zavleklo za nekaj dni, morda najdlje za teden.

»Če nam ne bi delalo tolikšnih preglavic stransko pretočno polje ob levem bregu Mure,« je pojasnjeval inženir Alfred Peteln, »bi nedvomno most v pogodbenem roku predali investitorju. Tako pa smo pri funda-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB PRAZNIKU REPUBLIKE — 29. NOVEMBR U ISKRENO ČESTITAMO VSEM ČLANOM KOLEKTIVA

UREDNIŠTVO »GRADISOV VESTNIK«

PRI SKUPNIH AKCIJAH SMO PRIPRAVLJENI SODELOVATI

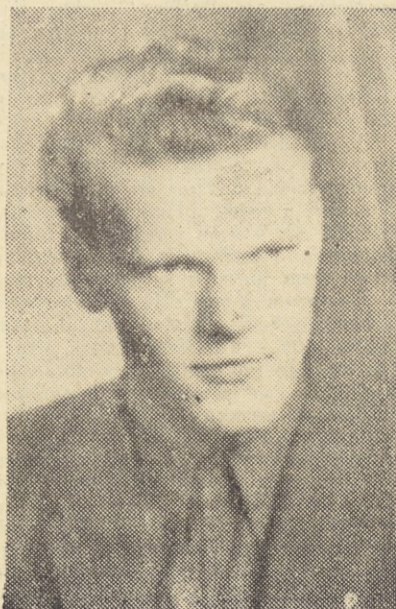
Pogovor s šefom celjske poslovne enote Bertom Praprotnikom

Iz dneva v dan se bolj čuti vpliv gospodarske reforme. Zato je prav, da o problemih gospodarjenja in poslovanja mnogo več razpravljamo. Nadaljujemo z aktualnimi vprašanji, tokrat je na vrsti šef poslovne enote Celje tovariš Berto Praprotnik, ki je na postavljena vprašanja odgovarjal takole:

Vprašanje: Vaša poslovna enota je zadnja leta prebredla vrsto internih kriz, predvsem zaradi pomanjkanja dela. Kako ste uspeli to prebrsti in kakšne so vaše sedanje perspektive?

Odgovor: Zelo majhna investicijska dejavnost na področju naše poslovne enote in ukinitve nekaterih pomembnih investicij (EKK, Sulfatka, Cinkarna) sta privedli našo enoto v zelo težaven položaj. Prisiljeni smo bili prevzemati dela zunaj našega območja pod zelo neugodnimi pogoji, kar se je odrazilo na slabem finančnem uspehu v primerjavi z drugimi enotami podjetja. Prepričan sem, da nam je to kritično obdobje uspelo prebrstiti samo zaradi enotnosti in skrbnosti našega kolektiva. Za prihodnje leto imamo poleg gradnje elektrarne Šoštanj v vrednosti več milijard Sdin že zagotovljena dela na treh večjih industrijskih objektih v vrednosti ca. 6000 milijonov Sdin.

Vprašanje: Ze več let ugotavljamo, da je sodelovanje in kooperacija med podjetji zelo pomanjkljiva.

Berto Praprotnik

va. Ali so se na vašem področju že pojavile integracijske težnje in zakonitosti, ter kako gledate na integracijo gradbenih podjetij?

Odgovor: Po dosedanjih izkušnjah in nelojalni borbi na tržišču nisem optimist glede sodelovanja med gradbenimi podjetji. V okviru našega podjetja pa je enota Celje vedno pripravljena sodelovati v skupnih akcijah podjetja.

Vprašanje: Ali je analiziranje tržišča v centrali kot v vaši poslovni enoti na taki višini, da lahko trdite, da poznate tržišče v celjskem bazenu in bližnji okolici. Kaj še predlagate za izboljšanje?

Odgovor: Komercialna služba podjetja se je letos močno angažirala, da bi dobili delo in v tesnem sodelovanju raziskujemo tržišče. Uspeh je predvsem tam, kjer sodelujemo z investitorjem že pri projektiranju ali financiranju. Nedvomno pa je najboljša izkaznica pri investitorju renome o dobri kvaliteti in kratkih izvedbenih rokih.

Vprašanje: V Celju ste že zgradili vrsto stanovanj za tržišče, kakšni so uspehi na tem področju in kakšne so perspektive?

Odgovor: Naša enota je med prvimi v podjetju uspešno gradila stanovanja za tržišče na Otoku I v Celju. S prodajo stanovanj v bloku na Otoku III smo imeli manj sreče, predvsem zaradi neprimernih stanovanj (Nadaljevanje na 2. strani)

Tisti mali nas je izmučil

Pogovor z graditelji veržejskega mostu čez Muro

Bil je lep, sončen jesenski popoldan. Ponedeljek, 2. oktobra. Onstran Mure, na njenem desnem bregu, je na delu novega mostu pri Veržeju, stala skupina petih delavcev in marljivo pripravljala opaže ter železno armaturo. Vsekakor lepa priložnost, da se človek nekoliko pogovori z graditelji tega lepega mostu, ki bo povezoval Ormož in Ljutomer ter druga mesta z desnega brega Mure z Mursko Soboto, Gornjo Radgono in drugimi kraji.

Tesarji Mijo Horvat, Ivan Kpač ter Peter Vlah in železokrivca Ivan Pecit ter Franc Lopert so prvi hip pogledali nekoliko začudeno, češ, le kaj nas moti ta moški z beležnico v roki in fotografskim aparatom prek rame. Toda že naslednji hip je izginila zadnja sled nejevolje in kar na hitro smo pokramljali o vsakdanjih zadevah in problemih. Pravzaprav je na vprašanja odgovarjal kar Ivan Kpač, včasih pa so se v pogovor vmešali tudi drugi.

Ivan Kpač, priučeni tesar, je v našem podjetju že pet let. Prej je delal v Varaždinu, zdaj pa se je ustalil v »Gradis«. Lani je delal v Mariboru, kjer je tudi njegova delovna enota.

»Lani decembra smo začeli delati na tem mestu,« je pripovedoval. »Ampak pravo delo se je začelo šele letos spomladi.«

»Koliko časa delate? Morda tudi ob nedeljah?« sem hotel vedeti.

»Delamo od jutra do mraka, tudi ob sobotah. Ob nedeljah pa kar počivamo,« je odvrnil.

»Boste lahko držali rok — 1. november?« sem jih pobaral.

»Moramo,« so odvrnili. »Z mostom ni bilo nič problemov, ampak tisti mali nas je namučil,« so pojasnjevali. In še so dodali, da so se s »tistim malim« — mislili so na stransko pretočno polje na levem bregu Mure — »zafrkavali« kar do poletja. Da kar niso in niso prišli do trdnjših nosilnih tal, so rekli. Včasih so v blatna tla, polna mulja in mivke, kopali po pet metrov globoko, pa še niso prišli do sloja, na katerega bi lahko oprli temelje.

»Kje pa spíte?«

Povcdali so, da je »Gradis« vzel v najem večjo hišo, ki so jo preuredili v zasilno bivališče.

»Je prenočišče drago?«

Odkimali so. Kje pa — na mesec plačajo komaj 1500 starih din. To res ni nič.

»In hrana? Ste zadovoljni?«

»Vsak se hrani sam, kakor ve in zna,« so pojasnjevali. V vasi je skromna gostilna, večina delavcev hodi tjakaj na kosilo in tudi na večerjo. Tu, pri »Bobnarju«, si potešijo glad po celodnevem napornem delu.

Vprašal sem, če je hrana draga.

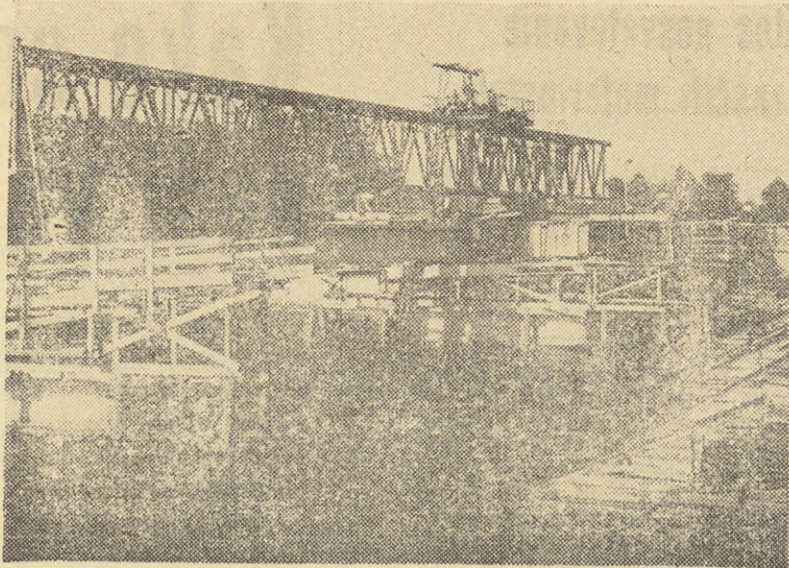
»Še kar gre,« je odvrnil tovariš Kpač in tudi drugi so mu pritrdili. Kosilo, so rekli, stane 600 starih dinarjev, kdor hoče pa še kak priboljšek, mora seveda globlje seči v denarnico. Za kosilo in večerjo je torej stari tisočak komaj še dovolj.

»Koliko pa imate terenske?« sem vprašal.

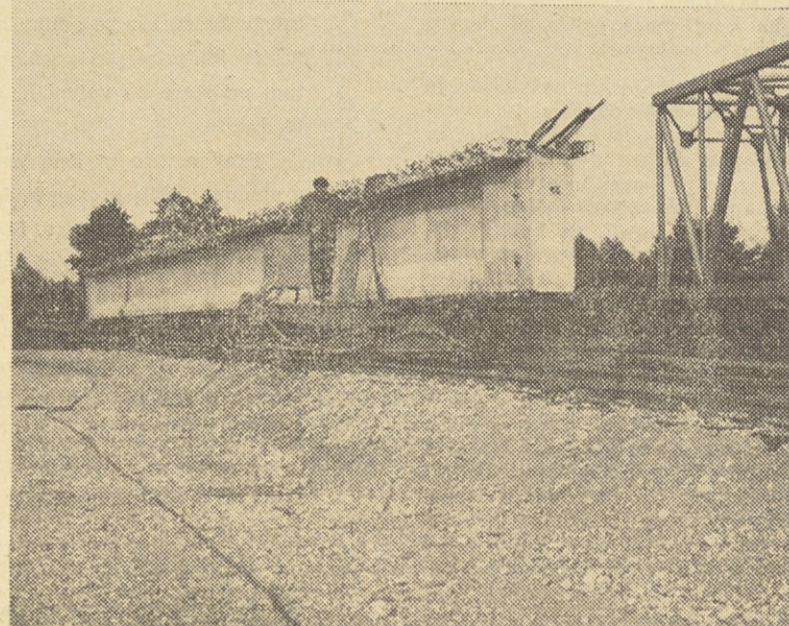
»Na uro imam sto dinarjev,« je odvrnil Kpač. »Ker delamo cel dan, se nam nabere toliko terenske, da imamo približno za hrano, za preživljanje. Seveda pa včasih terenske še nekoliko zmanjka in je treba še kaj priložiti, da človek ni lačen.«

Ob slovesu sem jih še pobaral, kako so zadovoljni z zaslužkom. Nekaj časa so tuhtali, potem pa so le prišli tudi pri sebi do zaključka, da še kar gre in da ni tako slabo. »Veliko nadur imamo, to pa nam nekaj mesecev,« so povedali.

Poslovlili smo se in začel sem jim še mnogo uspehov pri delu. In spet so prijeli za svoje orodje in nadaljevali tam, kjer so ob mojem prihodu prenehali.

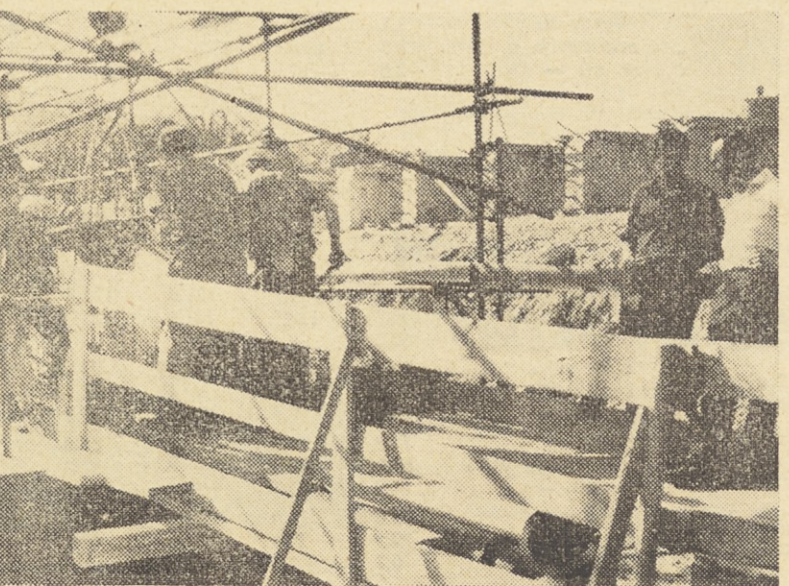
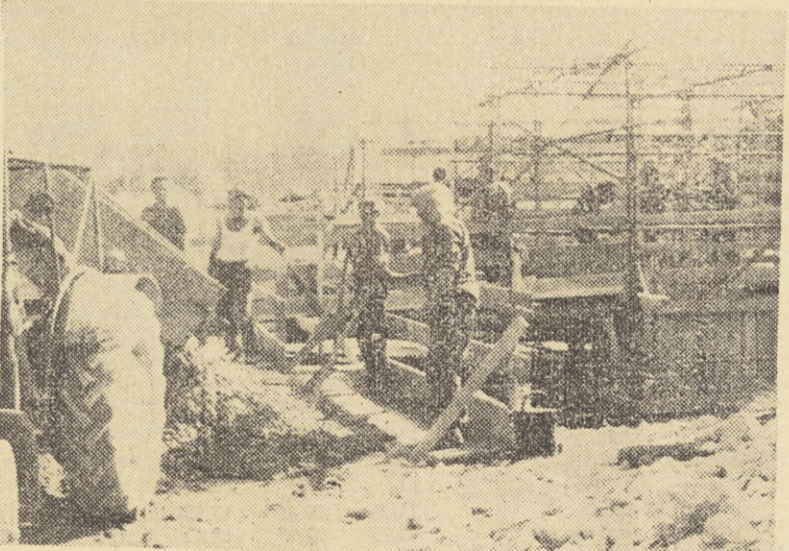
MOST V VERŽEJU — V vsakem polju so po trije 33 m dolgi nosilci. Vsi nosilci skupaj so težki 630 ton

42 ton težak nosilec je pripravljen za transport

Delovodja Slanič in sodelavci

Most med gradnjo

Strokovni izpiti

Kandidati so se v jesenskem roku bolje pripravili. Nekatera strokovna področja pre malo obdelana. Novi argumenti za organizacijo seminarja za tehnični strokovni kader. Nekorisna poteza posameznikov. Bodimo dosledni pri izvajanju zakonitih predpisov!

Novi temeljni zakon o graditvi investicijskih objektov vsebuje celotno besedilo (Uradni list FLRJ, št. 45/61) s spremembami in dopolnitvami, ki so bile objavljene v Uradnem listu SFRJ, št. 5/65 in št. 52/66, s popravkom, objavljenem v Uradnem listu št. 10/67, v katerih je navedeno, kdaj je začel veljati omenjeni zakon in kdaj njegove spremembe in dopolnitve.

Za nas sta posebej interesantna čl. 43 novega temeljnega zakona, ki govori o tem, kakšno strokovno izobrazbo in prakso morajo imeti tisti, ki delajo posamezno vrsto investicijske tehnične dokumentacije, in čl. 52, ki govori o tem, kakšno izobrazbo in prakso morajo imeti tisti, ki vodijo gradnjo posameznih vrst objektov ali posamezne vrste del na takih objektih.

Zakonodajalec je bil tudi na področju gradbeništva zelo demokratičen in prepušča rešitev čl. 43. in čl. 52. gospodarskim organizacijam samim, s tem da morajo po členu 97 novega temeljnega zakona do 30. junija 1967 izdati ustrezne pravilnike, kjer bo določena strokovna izobrazba in praksa za projektante in izvajalce.

Novi, temeljni zakon je s svojimi zahtevami in določili močno razgibal vse gradbenike v Sloveniji. Poudarjam, v Sloveniji, ker drugod novi zakon šele proučujejo, delajo pa še po starem, torej strokovni izpiti pri republikanskih sekretariatih za gospodarstvo. V Sloveniji je 66 gradbenih podjetij in 33 projektantskih organizacij. Do danes je 10% teh organizacij sprejelo predpisane pravilnike, in to so večinoma projektantske organizacije.

Med gradbenimi podjetji je malo takih, ki bi lahko sestavili pravilnik, ki bi strokovno in kvalitetno ustrežal tendencam, ki jih novi temeljni zakon zasleduje. Utemeljenih razlogov ni, dejstvo pa je, da so v Sloveniji že novembra 1966 strokovne izpite na sekretariatu za gospodarstvo ukinili, novi temeljni zakon smo pa dobili šele aprila 1967.

Da bi pomagali predvsem manjšim gradbenim podjetjem, se je močno angažiral biro gradbeništva Slovenije, ki je izdelal nekaj osnutkov pravilnika, ki ga novi temeljni zakon zahteva.

O novem temeljnem zakonu so mnogo razpravljali že na gospodarski zbornici in na bazenskih konferencah gradbenih podjetij.

Soglasen sklep testankov je bil, da morajo izpiti še nadalje obstajati. Organizacijo izpitov izvede biro gradbeništva, izpitni program in izpite pa potrjuje gospodarska zbornica. Zdaj izpitni program sestavljajo in verjetno bodo prvi izpiti že decembra 1967.

Strokovni izpit je kakor dosedaj tudi v bodoče pogoj za dosego pooblastila.

Nadzorna služba še vedno rigorozno zahteva pooblastila tako za projektiranje, kakor tudi za vodenja gradbenih del. Ker je pri polaganju izpitov nastala praznina, smo pri našem podjetju izkoristili možnost, ki jo zakon dopušča, in organizirali strokovne izpite sami.

Tako imajo naši mlajši tehnični kadri možnost napredovanja. Izpit velja samo za »Gradis«, vendar je verjetno, da ga bodo tudi druga podjetja priznala, ker je izpitni program prilagojen praktičnim potrebam in dovolj blizu dosedanemu na sekretariatu.

Izpitni program obsega:

1. pismeno nalogo in zagovor,
2. poznavanje PTP predpisov in standardov,
3. kalkulacije in gradbeno poslovanje,
4. pravni predpisi (temeljni gradb. zakon in pravilniki),
5. zakon o delovnih razmerjih in statut.

Pismena naloga je klavzurna (1 dan) in mora kandidat rešiti ureditve gradbišča za konkreten objekt, projektant pa skicirati projekt konkretnega objekta.

Izpitni program pri zbornici predvideva še predmet: »poznavanje gradbenih strojev«.

Program »Gradisovih« izpitov je sestavljen tako, da kandidat obdela snov, ki mu je neobhodno potrebna za uspešno vodenje ali projektiranje gradbenih objektov. Za obe smeri je upoštevano, da se kandidat eventualno znajde tudi v vlogi nadzornega organa.

Po sklepu UO podjetja z dne 16. aprila 1967 je glavni direktor imenoval začasno izpitno komisijo. Začasno zato, ker če bo formirana komisija pri zbornici in bo izpitni program ustrežal našim potrebam, se bo tudi »Gradis« vključil tja.

Izpiti pri podjetju so v spomladanskem in jesenskem roku. Absolvirali smo že dva izpitna roka. V spomladanskem roku (od 5.—10. 5. 1967) se je prijavilo 10 kandidatov: 6 dipl. inženirjev, 1 inženir in 3 gradbeni tehniki. Pet kandidatov je imelo popravne izpite. Vzrok za relativni neuspeh pri prvem izpitnem roku je vse-kakor premajhna strokovna pripravljenost kandidatov.

Na jesenskem roku (od 9.—13. 10. 1967) je bilo prijavljenih 13 kandidatov: 6 dipl. inženirjev, 1 inženir, 3 gradbeni tehniki in 2 diplomirana inženirja arhitekture. En gradbeni tehnik se na izpiti ni javil, vsi ostali kandidati so izpit uspešno položili.

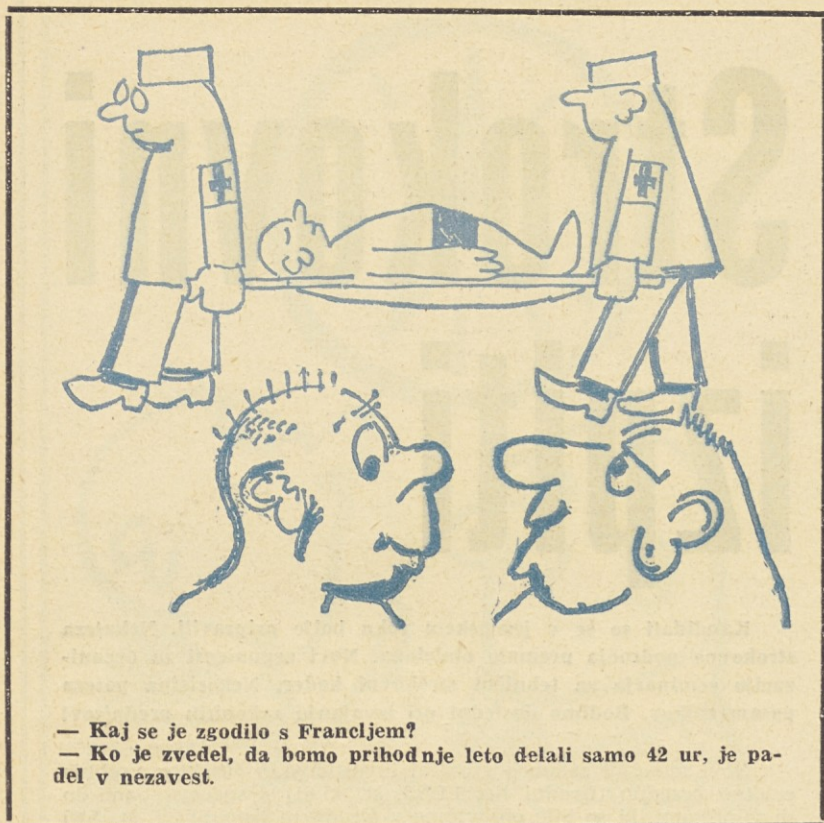
V splošnem je bilo opaziti, da so se kandidati za jesenski izpitni rok resneje pripravili in zato tudi uspeh ni izostal.

Komisija je na izpiti ugotovila, da so področja, kjer so kandidati pokazali precej negotovosti. To nam daje povod, da v zimskem času organiziramo seminarje s programom, ki ga tehnični kader še ne obvlada dovolj, ga pa pri svojem praktičnem delu nujno potrebuje. Kakor že omenjeno, smo organizirali strokovne izpite pri podjetju zato, da bi izpolnili vrzel, ki je nastala po ukinitvi strokovnih izpitov pri republikanskem sekretariatu za gospodarstvo. Nadzorni organi zahtevajo pooblastila, ta pa lahko izdajemo samo na osnovi strokovnega izpita in zahtevanega staža.

Da bi izpolnili vrzel pri tehničnem kadru, ki nima pooblastila za vodenje gradenj, smo na pobudo tehn. direktorja in sklepa DS podjetja izdali spomladi 1967 na začetku gradb. sezone 14 kandidatom pooblastilo pod pogojem, da v spomladanskem ali jesenskem roku položijo predpisani strokovni izpit.

Trije kandidatje — dipl. gradb. inženirji, ki so pooblastila dobili, na izpiti niso prišli. Ne bomo raziskovali vzrokov, zakaj ti tovariši niso prišli na izpit, ugotovili pa bi naslednje: Prvič je to nekorektno do šefov, ker jih lahko prej ali slej dovede v neugoden položaj pri inšpekcijskih organih, drugič je to nekorektno do kolegov, ki so izpit položili in so zato žrtvovali določeni trud, in tretjič mislim, da ni najbolj častno za človeka z akademskim naslovom, da sprejme materialne ugodnosti, ki jih pooblastilo daje, na svoje moralne obveznosti pa pozabi.

Dragovan Sever, dipl. ing.

— Kaj se je zgodilo s Francjem?
— Ko je zvedel, da bomo prihodnje leto delali samo 42 ur, je padel v nezavest.

Letos posvetovanje o zaščiti materinstva

Zaostreni pogoji za pridobivanje nadomestila dohodkov za izostanke z dela zaradi bolezni, težko prizadenejo mnoge zaposlene žene. Njihove delovne organizacije so se znašle v težkem položaju, ker morajo nositi velike stroške za zaščito materinstva.

Take trditve je zelo pogosto slišati na sestankih družbeno-političnih organizacij. Zaradi tega bo konferenca za družbeno aktivnost žena Beograda v sodelovanju s komunalnim zavodom za soc. zavarovanje, sindikatom in delovnimi organizacijami pripravila analizo dejanskih materialnih stroškov za zaščito materinstva in kako to vpliva na delovno organizacijo, na zaposlene žene in njihove otroke. S to analizo bo konferenca prišla ob koncu leta na posvetovanje.

Po naših zakonskih predpisih je materinstvo zaščiteno s plačanim porodniškim dopustom do 105 dni in skrajšanim delovnim časom, dokler otrok ni star osem mesecev. Medtem pa je tudi mnogo motenj v času same nosečnosti, za kar je potrebno zdravljenje. Poleg tega majhni otroci največkrat bolujejo v prvih letih življenja in jim je nujno potrebna materina nega. To so vzroki, zaradi katerih žene največ izostajajo z dela. S tem so ekonomsko prizadete ne samo one, temveč tudi delovne organizacije. Lani so na primer žene Beograda izgubile 1.508.600 delovnih dni zaradi nosečnosti, poroda in nege bolnih otrok. V istem letu pa je za bolezen samih žena odpadlo 1.554.000 delovnih dni. Izkazalo se je, da žene ne bolujejo več kot moški, čeprav večkrat izostajajo z dela — zaradi materinstva.

L. L.

P. S.

Naselje v Dobji vasi

Z dograditvijo stanovanjskih objektov v Gramoznici je ožji zaidalni okoliš okoli Železarne Ravne v glavnem izpopolnjen. Zato se je stanovanjska gradnja premaknila v Dobjo vas.

Na lepem sončnem kraju tik za svojim novim delavskim naseljem gradi poslovna enota na bivših njivah, ki se raztezajo proti Prevaljam, 55 vrstnih hišic za trg. Hišice bodo enonadstropne, klasične izvedbe in se delajo po tipu A in B projektantskega podjetja »Komuna projekt« iz Maribora. Poslovna enota je dela dobila po izredno hudi borbi s konkurenčnimi gradbenimi podjetji, predvsem pa GP »Vegrad« iz Velenja.

dobave zidakov, ker jih je od proizvajalcev težko dobiti. Delo je dobro zastavljeno, zato upamo, da bo ob »podpori« vremena delo teklo, kot je predvideno.

V Dobji vasi nastaja novo naselje

Temelje so začeli kopati 12. 7. 1967 in je to delo v pretežni meri opravila mehanizacija. Delo je dobro organizirano in hitro napreduje. Kadar ni ovir, delajo na gradbišču s polno paro, ker mora vseh 55 vrstnih hišic biti zgrajenih do razširjene III. faze do konca leta. Ker ima poslovna enota v glavnem prevzeta vsa dela na zelo kratke roke, zelo občutljivo pomanjkanje kvalificirane delovne sile, predvsem zidarjev. Kljub velikemu prizadevanju nam ni uspelo dobiti dovolj nove kvalificirane delovne sile. Zato na tej gradnji sodeluje GP iz Dravograda, ki so mu bile odane določene faze dela. Manjše ovire so nastale tudi zaradi zakasnele

Kako se obnašajo naši vajenci

Zadnje čase je nekaj vajencev zagrešilo vrsto prestopkov, ki niso v čast naši mladini. Pijančevanje, nedisciplinarnost in celo tatvine so bile na dnevnem redu. (Ravne na Koroškem, Ljubljana, Zalog). Pa tudi njihovo obnašanje ni bilo najboljšje. In kar je najstebše, zaradi nekaj nediscipliniranih vajencev, (s katerimi smo že prekinili učno pogodbo) ocenjujejo starejši celotno generacijo.

Res, da so danes mladi bolj svobodni, brezbrizni, ali določene norme lepega obnašanja in poštenosti veljajo za vse.

Pred šolo na Titovi cesti sem srečal skupino vajencev. Bili so glasni, kot da je ves svet njihov. Veselost, duhovitost, družabnost, brezbriznost, vse te odlike mladih se lahko spojijo v zmerne obliko, če jih primerno poučimo, predvsem pa če sami to hočejo. Pa tudi pri starejših vajencih, ki prebivajo v naših domovih, se lahko to doseže.

Prav gotovo ni lepo videti vajenca, kako kadi na cesti, vpije v stanovanjskih prostorih, igra karte itd. Pa tudi izgled bitlesa ni najboljša odlika vajenca. Dolgi lasje, mini pisane suknje, ozke hlače, veliki uhani, to je moda, katera pa ni vedno v skladu s šolo, delom in učenjem. Zaradi tega naj se vajenci izogibajo vseh ekstremov tako v obnašanju kot pri oblačenju. Upoštevati je treba, da je izgled in obnašanje vajencev tudi slika podjetja, kjer se vajenec uči svojega poklica. Seveda pa velja to tudi za druge mladince, katerih je v podjetju več kot 25%.

Končno pa smo o vajencih že veliko pisali in prav bi bilo, če bi se oglasili tudi vajenci sami. Prispevke bomo rade volje objavili.

Koliko nas stane šolanje enega strokovnjaka letno

Po podatkih centra za izobraževanje stane letno šolanje enega strokovnjaka (štipendija, prispevki, šolnine, giblivi del itd.):

1. inženir fakultete in visoke šole (štipendija, giblivi del) ca. SD	350.000
2. tehnik (srednja šola), štipendija in gib. del	270.000
3. ekonomist (srednja šola), štipendija in gib. del	240.000
4. delovodja (štipendisti v del. razmerju)	1.200.000
5. kandidati na višjih ali visokih šolah v del. razmerju	1.700.000
6. kandidati šole za odrasle	
tesarji, železokrivci, strojniki	606.360
7. vajenec — (letno: hrana, stanovanje, gibl. del, delovna obleka itd.)	520.000
8. priučevanje na delovnem mestu	80.000

Planski barometer za september

B. Uspeh obratov

Pri obratih so vse PE presegle plan skupne in čiste proizvodnje, medtem ko je pri obrtniških delih (zunanji sodelavci) biro za projektiranje za 31,8% pod predvidenim. Kot celota pa so obrati preseгли mesečni kumulativni plan s 16,4%.

Produktivnost in efektivne ure

V celoti je podjetje preseglo predvideno produktivnost (razmerje med čisto proizvodnjo in efektivnimi urami) za 22,4%, medtem ko obrati izkazujejo presežek produktivnosti 17,0%, pa so gradbišča presegla za 24,5%. Vse PE so produktivnost presegle. Največji presežek izkazuje PE Ravne 43,5%, sledi Ljubljana s 34,4%, Jesenice 31,9% itd., medtem ko najnižji presežek izkazuje PE Celje 7,6% pred SPO 9,2%. V primerjavi s prejšnjim mesecem so gradbišča kot celota povišala odstotek peseganja (+1,4), medtem ko je ta pri obratih nižji (-1,2). V celoti je pokazatelj produktivnosti dosti boljši, ko je bil v istem obdobju lani (september 1966 = 115,0% — september 1967 = 122,4%).

Effektivne ure so presegle v Celju za 2,6% (kar je sicer za 0,3% manj kot prejšnji mesec), vendar še vedno negativni pokazatelj, nadalje KO Ljubljana (10,4%) in KO Maribor (0,9%). Medtem ko se negativni pokazatelj efektivnih ur izboljšuje pri Celju in KO Maribor, se je pri KO Ljubljana dvignil za 2,2% v primerjavi s prejšnjim mesecem. V celoti je zaznava van rahel dvig efektivnih ur (+0,8% gradbišča +1,4% obrati -0,9%).

Planski pokazatelji so v septembru ugodni za podjetje, saj še nadalje raste produktivnost (+0,2%), čeprav so v septembru porabili z ozirom na plan nekaj več ur kakor prejšnji mesec, ker se je povečala realizacija.

A. Uspeh podjetja in gradbenih PE

Podjetje kot celota je preseglo mesečni kumulativni plan s 17,2%, kar je v primerjavi s primerjavi s prejšnjim mesecem boljše (+0,5). Gradbišča kot celota pa so ta plan presegla za 18,2%, kar je za 1,2% boljše kot prejšnji mesec. V povprečju podjetja oziroma gradbišča ni velike razlike med presežkom plana čiste proizvodnje v obrtniških del (samo 0,5%).

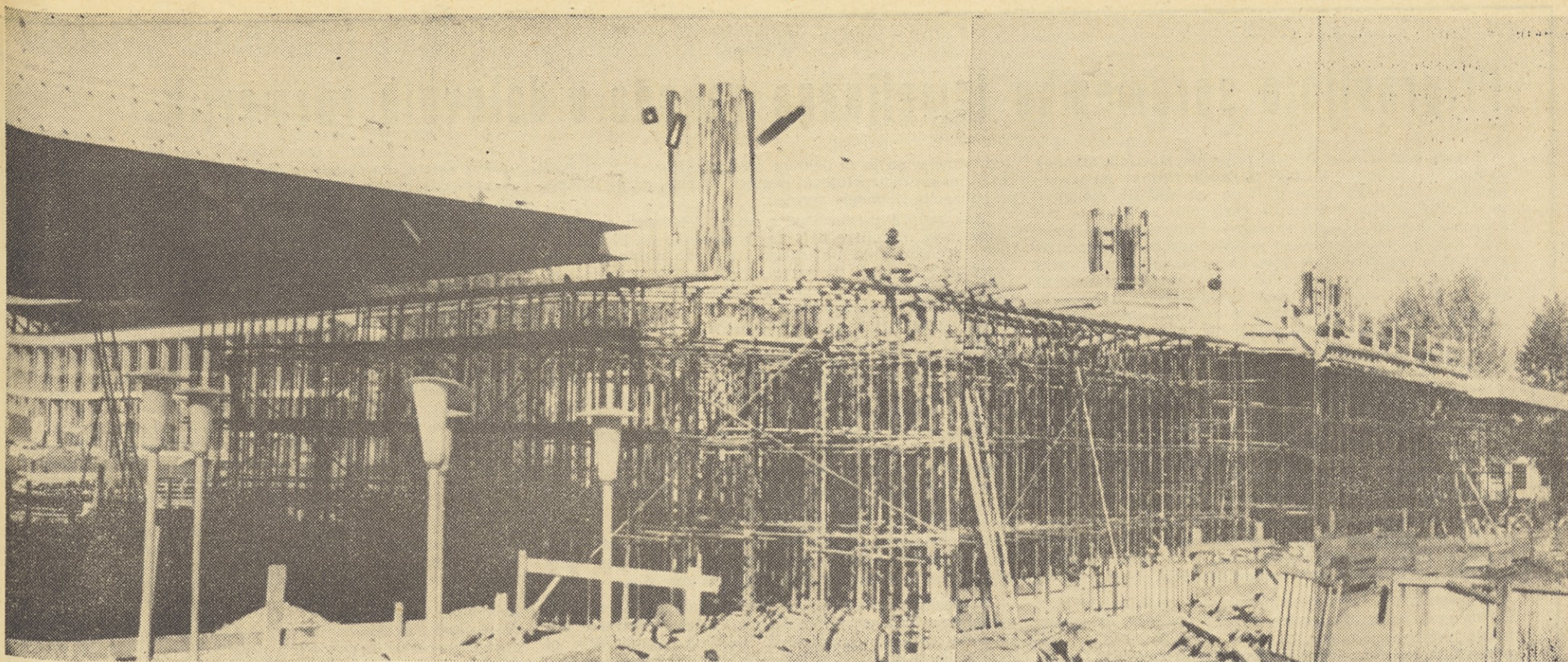
Večja njihovanja opazimo pri posameznih PE. Plan dosega skoraj vse PE (razen Ljubljana okolica, ki je za 11,6% pod predvidenim) v skupni proizvodnji, medtem ko je pri čisti proizvodnji le za 0,7%. Pri posameznih PE so velike razlike med doseženim odstotkom čiste proizvodnje in obrtniški deli — tudi do 46%.

A. GRADBISČA

Pokazatelj	Gradbišča	Celje	Jesenice	Koper	Ljubljana	Ljublj. okolica	Maribor	Ravne
Realizacija plana jan.—sept. 1967	117,7	118,2	111,0	110,9	122,4	132,1	88,4	122,5
skupna proizv. čista proizv. obrtniška dela	117,8	118,5	110,5	110,5	118,0	130,6	99,3	116,2
Letni plan a) skup. proizvod. + ali —	73,4	74,0	76,2	74,3	81,4	66,6	81,4	75,0
plan v % realizacija v %	86,4	87,5	84,5	82,4	99,7	88,0	72,0	91,7
+ ali —	+13,0	+13,5	+8,3	+8,1	+18,3	+21,4	-9,4	+16,7
b) čista proizvod. plan v % realizacija v %	73,5	74,3	76,1	75,6	79,5	68,0	79,7	75,0
+ ali —	+13,2	+13,6	+7,9	+7,9	+14,3	+20,8	-0,5	+12,1
c) obrtniška dela plan v % realizacija v %	73,0	74,1	76,8	71,0	94,4	61,6	84,8	75,0
+ ali —	+12,7	+13,0	+10,8	+8,6	+44,7	+23,6	-27,0	+46,8
Produktivnost jan.—sept. 1967	21,03	19,01	17,96	16,39	25,61	17,91	19,10	20,72
realizacija +	25,25	23,67	19,33	21,45	32,41	24,07	22,21	24,45
+ ali —	122,4	124,5	107,6	131,9	126,6	134,4	116,5	118,0
Effektivne ure jan.—sept. 1967	73,3	73,6	73,6	72,2	81,4	70,9	75,2	75,0
realizacija v % + ali —	70,5	69,9	75,6	61,0	76,0	68,9	64,2	73,8
+ ali —	-2,8	-3,7	+2,0	-11,2	-5,4	-2,0	-11,0	-1,2

B. OBRATI

Pokazatelj	Obrati	KO Lj.	KO Maribor	LO Šk. Loka	OGP	SPO	Biro za projekt.
Realizacija plana jan.—sept. 1967	116,4	118,7	131,0	121,8	115,7	106,0	110,2
skupna proizv. čista proizv. obrtniška dela	116,7	118,7	131,0	121,2	115,7	106,0	124,4
Letni plan — skupna proizvod. plan v % realizacija v %	26,96	30,28	25,45	24,88	72,5	76,0	67,4
+ ali —	31,55	32,54	30,45	31,14	83,9	80,6	74,5
Produkti ost jan.—sept. 1967	117,0	107,5	129,9	125,2	+11,4	+4,6	+6,9
plan realizacija v %	71,8	71,8	64,0	72,0	25,16	30,21	21,06
+ ali —	83,6	85,3	83,8	87,7	30,59	33,00	26,77
plan v % realizacija v %	11,8	+13,5	+19,8	+15,7	121,6	109,2	127,1
+ ali —	72,6	71,6	71,0	70,4	73,5	76,0	67,1
Effektivne ure jan.—sept. 1967	72,3	79,0	71,6	68,1	70,0	73,7	65,7
+ ali —	-0,3	+7,4	+0,6	-2,3	-3,5	-2,3	-1,4

Na gradbišču hale C na Ljubljanskem gospodarskem razstavišču zelo hitijo. Dva nosilna stebra, v katerih so značilne marele, sta že popolnoma gotova.

Na GR že iz glavnih težav

V prvih dneh novembra bodo na Gospodarskem razstavišču že zabetonirali četrti ali zadnji nosilec za halo C

Na gradbišču hale C na Ljubljanskem Gospodarskem razstavišču je bilo še sredi poletja bolj »malo videti«: štirje stebri so bili še polni opažev in betonskega železja, tako da bi se marsikdo lahko vprašal, kako bo ta objekt do pogodbenega roka — do 15. decembra — popolnoma dograjen. Okrog 20. oktobra, ko smo ponovno obiskali to gradbišče, pa je bila podoba že precej drugačna. Dva nosilna stebra, na katerih so značilne »marele«, sta bila že popolnoma izdelana, tretji steber pa je bil tudi že pripravljen, da ga zabetonirajo.

»Zdaj smo že iz glavnih težav, najhujše je za nami,« so nam povedali na Gospodarskem razstavišču. »V glavnem smo zdaj povsod približno na našem internem terminskem planu. Zdaj nas res ne more skoraj nič presenetiti in zavreti, da bi ne izpolnili roka, ki smo ga dali investitorju.«

Na gradbišču smo izvedeli, da bodo v ponedeljek (25. oktobra) začeli betonirati že tretjo »marelo«, takoj za tem pa bodo položili še vso armaturo za četrti nosilec. Čeprav tudi tega dela ne bo malo, saj tehta armatura za en sam nosilec približno 50 ton, bo vendarle tudi to delo opravljeno v 12 do 14 dneh.

Potem pa še betoniranje, ki traja približno 40 do 45 ur — in tudi zadnji nosilec bo popolnoma izdelan. Skratka, nekje med 15. in 20. novembrom bodo vsa glavna gradbena dela v glavnem zaključena.

»Ko bomo dokončali še tretjo »marelo«, se nam bo precej ljudi sprostito,« so pripovedovali na tem gradbišču. »Tako ko bomo začeli polagati armaturo še za četrto »marelo«, bomo šli tudi na instalacije, pod v objektu in druga dela, tako da nas ne bi kaj prehitelo.«

»Se ne bojite, da bi nenadoma pritisnil hud mraz?«

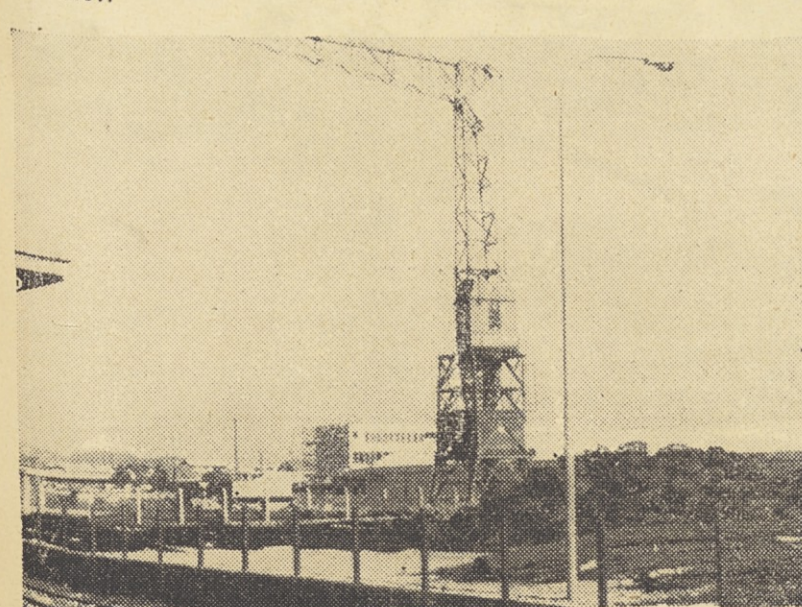
»Mraza se skoraj manj bojimo kot dežja,« so nam pojasnjevali graditelji tega objekta. »Dokler ni nič le, ni še nič hudega. Sicer pa tudi ena ali dve stopinji pod ničlo še ne bi povzročili katastrofe. Sploh pa upamo, da nam sredi novembra še ne bo prekrizal načrtov zelo hud in nepričakovan padec temperature.«

Na Gospodarskem razstavišču smo tudi izvedeli, da je bilo te dni rešeno precej zamotano vprašanje v zvezi z zasteklitvijo. Zdaj je problem deviz razčiščen in podjetje »Kristal« bo lahko uvozilo steklo ustrezne debeline, ki ga pri nas še ne izdelujemo. Tako bodo obrtniki lahko o pravem času objekt zasteklili in ga usposobili, da bo še pred novim letom predan investitorju.

Pred odhodom smo se še pozanimali, kako so uspeli v tako kratkem času — od poletja do oktobra — nadoknaditi razliko oziroma zastanek na objektu. »Že konec poletja smo uvedli dve izmeni, še zdaj dela približno polovica ljudi v nadurah. Imamo tako urejeno, da dela prva izmena od 6. do 18. ure, druga pa od 22. zvečer do naslednjega dne do 10. ure. Vendar pa so zdaj, kot že rečeno, glavne težave za nami,« so pojasnili na gradbišču, »in verjetno tudi ne bo več potrebe, da bi delali v dveh izmenah. Pravih gradbenih del ni več dosti, zdaj bodo morali pošteno zavihati rokave le še obrtniki. Upajmo, da tudi pri obrtniških delih ne bo zastoja in da bo nova hala C še v letu 1967 popolnoma opremljena ter izgotovljena, tako da bo lahko že čez nekaj tednov v njej mednarodni modni sejem.«

Nov objekt »Prehrane« bo imel v treh etažah kar 11.000 m² skladišnih prostorov.

V Ljubljani bo kmalu urejena nova centralna železokrivnica. Na sliki pričetek del v obratu OGP.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Tona Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Snaga je vir zdravja

Kaj pravi naš zdravnik dr. Boris Moškon

Nedavno tega si je ogledal delovna mesta v obratu OGP, stanovanja v samskih domovih in naseljih naš pogodbeni zdravnik dr. Boris Moškon. Zdravnik izjavlja, da mora poznati vsakega delavca in okolje, v katerem dela in živi. Sele potem ga lahko zdravi. Po teh obiskih je prišel do zaključka, da posamezniki ne pazijo dovolj na osebno higieno. Higienske navade nekaterih so skrajno slabe, se ne umivajo, oblečeni so v nečisto perilo, itd., tako da je kljub rednemu pranju posteljina vedno umazana. Večkrat prespi v isti postelji tudi več oseb. Posledice tega so lahko nevarne okužbe. Med nje spadajo kožne bolezni kot npr. srbečica, ekscemi itd. Pa pogledjmo, kaj pravi dr. Boris Moškon.

»Čeprav že skoraj deset let nismo ambulantno opazovali te bolezni, smo vendar morali pomisliti na možnost nastanka tega obolenja posebno pri tistih ljudeh, ki ne upoštevajo osnovnih higienskih predpisov, predvsem načelo osebne higiene, stanovanja, prehrane. Zanimivo je, da opažamo nagel porast »garij«, in to zadnje mesece pri obeh spolih. Srbečica je bila zelo razširjena med vojno in še nekaj let po njej. Takrat je na splošno primanjkovalo mila, perila, brisač, posteljnine in čestokrat tudi vode za umivanje ali pranje perila, da ne omenimo zdravil — sedaj pa je vsega tega dovolj.

Prvič so bolezen opazili v 17. stoletju, pred okoli 120 leti pa so opisali tudi povzročitelja garij — srbeča, ki je s prostim očesom komaj še viden. Samica je nekoliko večja od samca in rije po površinskem sloju kože, podobno kot krt po zemlji, samica se nastani vedno na koncu rova, ki je tu nekoliko dvignjen, samec pa živi le na površini kože v kožnih gubah. Na ovinku rova izdolbe samica navpičen rovček, v katerega iznese okoli 5 jajčec, nakar rije naprej. V življenjski dobi 2 mesecev, znese okoli 50 jajčec.

Za razpoznavo bolezni je tipično srbenje, ki je najhujše ponoči. Najrajši se povzročitelj naseli na tenkih delih človeške kože, zato ga na hrbtu pri odraslih ne najdemo. Tudi ga ni najti pri odraslih na obrazu, lasišču in podplatih. Pač pa najdemo številne praske, ogrebnine, krvave kraste med prsti rok, v zapestju, na komolcih, v prednji pazdušni gubi, okoli pasu, ob popku, na spolovilih, na zadnji strani kolena, notranji strani nog.

Izvor okužbe predstavlja — »garjev« človek.

Bolezen se prenaša:

a) direktno npr. z dotikom okužene osebe, spanje v isti postelji, kar še sedaj opažamo v številnih samskih domovih. Bolan znanec ali sorodnik, kdo ve od kod, prespi na isti postelji v dvojje, eno ali več noči in tako prenese bolezen. Nadalje je danes v modi izraz promiskuiteta — spolno izživljanje in razno menjavanje partnerjev, ne da bi vedeli celo za ime partnerja; tako početje nam povzroča razširjanje ne le spolnih bolezni — okužbe so v porastu, sravnih uši — okužbe so v porastu, končno tudi garij;

b) indirektno: se lahko okužimo z uporabo skupne brisače, perila, rokavic, predvsem pa posteljnine. Z »garjami« se lahko okuži vsakdo, možne pa so tudi ponovne okužbe.

Ko pomislimo na zaščitne ukrepe, je predvsem potrebno bolj skrbeti za osebno čistočo telesa, pranje perila in posteljnine. Človek naj spi v lastni postelji in v zelo čisti oziroma sveži posteljini. Ob sumu na bolezen se je potrebno takoj posvetovati z zdravnikom in zdraviti. Prav tako je potrebno pomisliti, ali niso zboleli tudi ožji člani družine, s katerimi je bolnik prišel v stik. Zdraviti je potem potrebno vse naenkrat, ker npr. šolarček prenese obolenje v šolo, predšolski otrok pa v vrtec ali drugam. Vse perilo, posteljnino itd. je potrebno potem razkužiti po navodilih zdravnika. Ta čas v kolektivu ni opaziti tega obolenja. Prav pa je, da je vsakdo na to nevspečnost opozorjen, da okrepi osebno čistočo in da se z znanjem bori proti neprijetnem obolenju. Kajti bolezen terja krajši ali celo daljši bolniški stalež.«

P. M.

Na Japonskem - „mini dežniki“

Japonci, specialisti za precizna dela, poskušajo da bi svetu prinesli novo vrsto dežnikov, ki se zapirajo po sistemu »udari in zloži«. Novost namreč ni, da se ženski dežniki enostavno zapirajo — z udarcem roke, temveč v tem, ker so zelo majhni.

»Mini« — dežniki so dolgi 22 cm, ampak kadar se odprejo, nudijo isto zaščito kakor običajni dežniki. Zaradi svoje veličine se lahko nosijo v ženskih torbica in izpopolnjujejo »mini« — modo.

Ti dežniki so se pojavili že v trgovinah Tokija in drugih mestih, kjer pričakujejo veliko zanimanje ženskih potrošnikov.

Upamo, da se bodo kmalu pojavili tudi pri nas.

Pripravljajo spremembo temeljnega zakona o delovnih razmerjih

Zvezni svet za delo je zbral pripombe številnih organov za delo in sindikatov pa tudi iz raznih razprav na posvetovanjih glede tega, kako priti do ustrežnejših rešitev v temeljnem zakonu o delovnih razmerjih in kako se posamezna določila zlagajo s prakso. Pripombe so v glavnem tele: da so v sedanjem zakonu nepotrebno omejena pooblastila organizatorjev dela, da se zakon premalo ozira na samoupravno urejanje določenih razmerij v delovni skupnosti, da ovira poslovanje v delovnih organizacijah, neomejena intervencija sodišča v delovnih sporih, da so nekatera zakonska določila nepopolna in druga.

Glede na te pripombe iz prakse je zvezni svet pripravil osnutek ustreznih zakonskih rešitev, da bi se zakon bolj zlagal s prakso. Iz osnutka povzemamo samo najbolj bistvene rešitve.

Sedaj v zakonu ni predviden status pripravnika in naj bi se uvedel pripravniški staž za tiste delavce, ki po šolanju vstopijo v delovno organizacijo. Določili naj bi položaj takega delavca v pripravniški dobi in kaj nastane, če tak delavec ne položi izpita po končani pripravniški dobi.

V zvezi s poskusnim delom je sedaj možen sodni spor, če delavec ugovarja proti oceni svojega dela v času poskusnega dela z vsemi posledicami, ki iz spora izvirajo, kar kaže na brezmislnost poskusnega dela.

V zvezi z razpisom prostih delovnih mest naj bi bilo možno razporediti tudi kader, ki je v podjetju, in se naj uvede tudi interni razpis, ne samo javni. Najčestji so bili primeri, da so se na javni razpis prijavili kandidati, ki so »formalno« izpolnjevali pogoje razpisa, po oceni delovne

organizacije pa je za delovno mesto bolj ustrežal delavec, ki formalno ni izpolnjeval pogojev razpisa, pa ga delovna organizacija ni mogla sprejeti.

Kar zadeva prenestitve z enega delovnega mesta na drugo brez privolitve delavca, predlagajo, da bi bila odločba o prenestitvi na ustrezno delovno mesto takoj izvršljiva. Pri sporih pa naj bi imelo sodišče pravico ugotavljati samo zakonitost, ne pa tudi primernost takšne odločitve delovne organizacije.

Kar zadeva določila o razporeditvi delovnega časa, je potrebna sprememba v tem, da bi se v določeni dobi lahko opravilo ure za drugo dobo v letu, ko se ne bi delalo. S tem v zvezi pa bo potrebno popraviti tudi predpise, ki pogojujejo določene pravice (otroški dodatek in drugo) s polnim delovnim časom v mesecu.

Zakon naj bi dalje bolj preciziral določila o tako imenovanem nadurnem delu, dopolnilnem delu in civilnopravnem razmerju, ker jih zdaj izigravajo.

Sedanje »disciplinske« kazni — opomin, javni opomin in zadnji javni opomin — so premalo učinkovite, nadalje je pa tudi postopek zelo dolg. Omenjene kazni naj bi izrekala posamezna pooblaščenca oseba, uvedle naj bi se denarne kazni, kadar pa pride do izključitve, naj bi o tem odločal tudi upravni odbor ali posebna komisija.

Zakonska določila v zvezi s prenehanjem dela, zlasti prenehanja brez privolitve delavca, ovirajo uspešnost poslovanja delovnih organizacij. Delovna organizacija bi morala imeti pravico, da lahko ob ukinitvi delovnega mesta, zlasti pa ob zmanjšanju števila delavcev na delovnem

mestu, sklene, da obdrži le najsposobnejše. S tem bi bilo mogoče odbrati produktivnejše delavce in obdržati sposobne, čeprav je njihovo delovno mesto ukinjeno ali za to skupino zmanjšan obseg dela.

Dalje omenja sporočilo, da je potrebno spremeniti zakonsko določilo v tem, da se sodišča v delovnih sporih omeje samo na ugotavljanje zakonitosti sklepa delovne organizacije, tj. če je sklepal pooblaščen organ in po predpisanem postopku, ne pa da se spuščajo v to, ali so ukrepi prestrogi in da ocenjuje pravilnost nekega sklepa pristojnega organa v delovni organizaciji.

Za delovne spore naj se formirajo posebna sodišča, posebni sveti v okviru sodišč splošne pristojnosti, ter dalje, da se predpiše poseben postopek za reševanje delovnega spora, ki mora biti enostaven, krajši in učinkovitejši.

Predlog, ki je v tem sestavku podan v zelo skrajšani obliki, je sedaj v obravnavi na različnih ravneh našeg družbenega življenja. Razna posvetovanja o tem predlogu bodo prav gotovo dopolnila predlog, ker še ne zajema vseh nerešenih problemov v zakonodaji s področja delovnih razmerij.

Vsekakor pa bi bilo prav, če bi aktivno sodelovale delovne organizacije v širšem smislu, ne samo po svojih predstavnikih, ker bodo na tej podlagi ugotovljene določene pomanjkljivosti in predlagane ustrežnejše rešitve.

Gotovo pa bodo razne zdravstvene ustanove, ki se ukvarjajo s problemi iz delovnih razmerij, prispevale velik delež k pravilni rešitvi sistemskih vprašanj. Z usklajitvijo znanstvenih dognanj s prakso bodo izpopolnjena določila o delovnih razmerjih prispevala k uspešnemu gospodarjenju v delovnih organizacijah.

Damoklejev meč nad kolektivom

V ljubljanskih kovinskih obratih bodo letos precej povečali planirano proizvodnjo in bruto dohodek, pa vendar osebni dohodki stagnirajo

Kovinski obrati v Ljubljani bodo letos pri skoraj istem številu zaposlenih kot lani (193 delavcev in 56 vajencev) ustvarili precej večji bruto dohodek kot lani. In ne samo to: precej bodo letos presegli tudi planirano proizvodnjo. Toda kljub temu osebni dohodki v tej ekonomski enoti stagnirajo, oziroma točneje — so v poprečju nižji, kot so bili v letu 1966.

Lani so v kovinskih obratih dosegli realizacijo nekaj več kot milijardo starih dinarjev (1.009.000.000 Sdin). Letošnji plan je nekoliko višji: 1.121 milijonov starih dinarjev. Toda v kovinskih obratih so prepričani, da bodo plan še precej presegli, verjetno bodo do konca leta ustvarili bruto proizvodnjo od 1,3 do 1,4 milijarde starih dinarjev. Kolektiv je namreč že ob koncu tretletja, torej do 30. septembra, ustvaril bruto dohodek 956 milijono-

nov S dinarjev ali kar 85 odstotkov letošnje planirane proizvodnje. Ti rezultati so vsekakor spodbudni in ni pretirano upanje, da bo letošnji proizvodni plan v vseh pokazovalcih presežen, še zlasti zato, ker vem, da se po poletnih »počitniških« mesecih od septembra do decembra proizvodnja spet vzpenja.

Pomembne uspehe so v kovinskih obratih letos dosegli pri sproščanju finančnih sredstev, s tem, da so precej zmanjšali zaloge raznega mate-

riala kakor tudi nedokončanih in končanih izdelkov. Tako so letos zmanjšali zalogo materiala od lanskih 345 na letošnjih 280 milijonov starih dinarjev ali za 15 odstotkov. Precej so zmanjšali tudi vrednost nedovršeni izdelkov (od 93 na 63 milijonov Sdin) ter gotovih izdelkov (od 20 na 10 milijonov starih dinarjev). Čeprav so to nedvomno lepi in spodbudni rezultati, v kovinskih obratih priznavajo, da bi z bolj smotrnim gospodarjenjem nasploh lahko zmanjšali vse vrste zalog (material, nedovršeni proizvodi itd.) še za kakšnih 10 odstotkov.

Spričo ugodnih rezultatov, ki jih enota dosega pri proizvodnji, se bo nedvomno marsikdo vprašal, kako to, da osebni dohodki tega kolektiva stagnirajo in celo nazadujejo v primerjavi z lanskim letom. V kovinskih obratih je bilo lani poprečje osebnih dohodkov 691 starih dinarjev na uro, letos pa dosežejo 643 Sdin na uro. Vzrok je predvsem v znižanju faktorja za remonta dela, ki se je letos znižal v primerjavi z letom 1966 kar od 3,66 na 3,06 ali točno za 16 odstotkov. Tolikšno znižanje omenjenega faktorja za remonta dela, ki predstavljajo v tem kolektivu kar polovico vseh del, ima seveda za posledico precej nižjo akumulativnost. In tako bodo letos KO Ljubljana namesto predvidenega dobička, kljub drugim ugodnim in pozitivnim ekonomskim pokazovalcem, zaključili po vsej verjetnosti poslovno leto z izgubo.

Seveda bi bilo iluzorno pričakovati, da so v tem kolektivu »nepopisno navdušeni« spričo takšnega razvoja gospodarskih tokov. V kovinskih obratih vsi od kraja razumejo, da je »Gradis« enotno in nedeljivo podjetje. Vendar pa kljub vsemu ostaja tako teoretično kot tudi praktično še ne do kraja razjasnjeno vprašanje, v kolikšni meri se rezultati dela v tej delovni enoti odlivajo drugam — v druge ekonomske enote. Ta problem, ki ni povsem razčiščen, pa visj kot Damoklejev meč nad dvestočlanskim kolektivom in prav gotovo ne prispeva k ustvarjanju zdravega delovnega vzdušja.

Še huje pa je to, da so danes ljubljanski kovinski obrati s svojo mehanizacijo praktično, kot pravimo — »na psu«. Medtem ko je nabava vrednost osnovnih sredstev (mehanizacije) 192 milijonov Sdin, je danes njena dejanska vrednost le še — 25 milijonov ali borih 15 odstotkov! To pomeni, da je že zelo blizu čas, ko se bodo v kovinskih obratih lahko vprašali, ali je na tako zastarelih in iztrošenih napravah sploh še pametno in gospodarno karkoli delati. Če torej s tega vidika pogledamo na ljubljanske kovinske obrate, potem se mora prav gotovo celoten Gradis nekoliko globlje zamisliti nad nadaljnjo uso- do ljubljanskih kovinskih obratov, saj bi nadaljnja stagnacija — tako v dohodku kot v osnovnih sredstvih — prav gotovo slej ali prej prizadela celotno podjetje.

Tov. Stalc: »Gradis je enotno in nedeljivo podjetje, toda razumeti morajo tudi nas!«

Tako, le korajžno! (Iz kovinskih obratov v Ljubljani)

Se ena iz kovinskih obratov v Ljubljani,

Počasi so drug za drugim po zelo navpični lestvi prilezli na vrh stavbe. Na nasmejanih obrazih se vidi, da je delo zelo kvalitetno izvršeno — torej ni bilo nobene kritike.

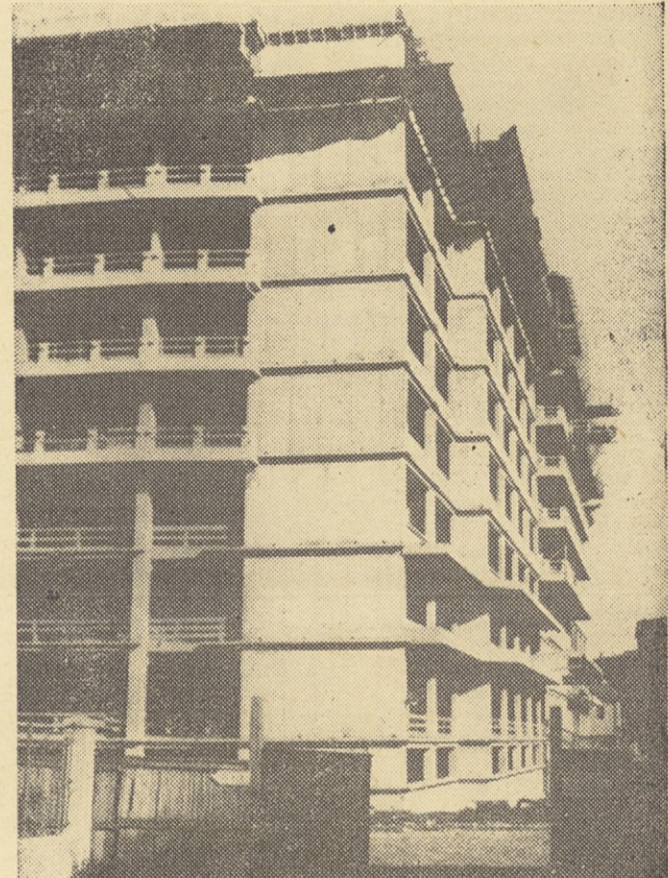

Pogled z vrha nove bolnišnice v Ljubljani na upravno poslopje centrale podjetja in pisarne gradbenega vodstva v Ljubljani.

GRADIS v slikah

Pred odhodom na delovno mesto v obratu gradbenih polizdelkov

Zadnji posnetek pri gradnji bolnišnice v Ljubljani.

Sklepi organov samoupravljanja

UO Celje

SKLEPI

III. redne seje upravnega odbora gradbene vodstva Celje dne 27. IX. 1967

1. Za izvršitev inventure za leto 1967 se imenujejo naslednje komisije:

Glavna komisija:

Miloš Pletersšek, predsednik
Milan Rek, član
Viktor Ozebek, član
Komisija za osnovna sredstva:
Ivan Kukovič, predsednik
Valčka Fidler, član
Milan Rek, član
Baza Celje.

Zinka Terglav, predsednik
Ignac Koprivec, član
Ivan Zalig, član
Veležitar Celje:

Vlado Prosenik, predsednik
Stefan Petrovič, član
Valčka Fidler, član
Zlatarna, Libela, Samopostrežba Celje:
Albin Brežnik, predsednik
Albert Vešligaj, član
Savo Zarin, član

Kolektor, Otok-III Celje:
Friderik Kiš, predsednik
Franc Flis, član
Franc Skrabl, član
Murska Sobota

Franc Zupančič, predsednik
Franc Cerpnjak, član
Pavel Polgar, član
Šoštanj:

Franc Karlovčec, predsednik
Bolta Horvat, član
Cica Tajnik, član
Uprava:
Vida Praprotnik, predsednik

Miloš Pletersšek, član
Marija Verbič, član
Naselje Celje:
Ciril Cokan, predsednik
Ivan Mehun, član
Alojz Acman, član
Gramoznica Otiški vrh:
Marko Juvančič, predsednik
Milan Rek, član
Matija Krnjak, član

2. Inventura se mora izvršiti v času od 16. do 31. oktobra 1967 po stanju 15. XI. 1967. Med inventuro se naj ne koristi letnih dopustov in ne premešča članov inventurnih komisij.

3. Odobri se izvrševanje nadur za izvedbo inventure.

4. Za gradnjo stanovanjskega bloka B1-3 na OTOKU je potrebno izdelati prospekte in pričeti s propagando za prodajo. Z gradnjo naj bi se pričelo samo, če bi pogodbeno vezali prodajo vsaj za 1/3 stanovanj.

5. Odobri se plačilo razlike prehrane za delavce, zaposlene na objektu »LIBELA« Celje, in sicer med ceno dnevne prehrane »INGRADA« in ceno prehrane gostišča »AMERIKA« na Mariborski cesti. Sklep je utemeljen s tem, da odpadejo stroški za postavitev obednice in za prevoz hrane.

6. Prošnji kupca garsoniere v bloku B-7, da se mu na račun znižanja cen odobri nakup kuhinjske opreme, se ne ugodi, ker bi to zahtevano lahko postavili tudi drugi kupci stanovanj.

7. Glede ureditve čajne kuhinje v SAMSKEM DOMU se je potrebno pogovoriti s službo varstva podjetja in poiskati najekonomičnejšo rešitev tega vprašanja.

8. Potrdi se izplačilo kilometrine v I. 1967 za službene vožnje nabavnemu in strojnemu referentu, katere po potrebi odobri šef PE.

9. Tov. Surbeku Ivanu se odobri 8 dni

neplačanega dopusta zaradi ureditve družinskih zadev s tem, da sam plača prispevek.

Predsednik UO:
Ferdo Cvikel, gr. ing.

UO Koper

SKLEPI

seje UO PE »GRADIS« Koper, dne 19. 9. 1967

1. Predlaga se DS PE GRADIS — Koper, da ob zaključku 3/4 letja izravnamo izplačani OD od planirane višine za nazaj, za naprej pa se naj izravna mesečno.

Delavci, ki so samovoljno ali disciplinsko zapustili PE, niso upravičeni do tega OD.

2. Ponovno se sklene, da naj bodo seje UO vsaj enkrat mesečno.

Predsednik UP PE:
Anton Franderajh

UO KO Ljubljana

SKLEPI

IV. seje upravnega odbora Kovinskih obratov Ljubljana, ki je bila dne 29. IX. 1967

1. Tehničnemu pomočniku in obratovodji se naroča, da se izvrši 3. točka sklepa UO od 21. 8. 1967 s tem, da se organizira skupina za servis skreperjev.

2. Pri družbeni prehrani Bežigrad se zahteva menjava delavke pri delitvi toplih obrokov.

3. Sprejme se na znanje pregled realizacije plana izpolnjevanje plana po OE, pregled nedovršene proizvodnje in izračun stimulatívne dela OD za mesec avgust.

4. Upravi obrata se naroči, naj se dogovori s firmo »Wacker« za organizacijo letnega servisa.

5. Poravnava se dodatna obremenitev za nakup stanovanj v B-2 in S-1 v znesku N din 41.100,83.

6. Montaža kotla za centralno kurjavo mora biti izvršena najkasneje do 28. 10. 1967.

7. Takoj naj se izdelata plan prioritete nabave materiala za igličasta dvigala.

8. Imenujejo se inventarne komisije za popis osnovnih sredstev, zalog materiala, orodja in nedokončane proizvodnje.

a) Glavna popisna komisija:
Stojan Paternost, predsednik
Janko Košir, član
Franc Stalc, član

b) Komisija za popis osnovnih sredstev:
Vinko Gričar, predsednik
Alojz Topler, član
Ivanka Sterle, član

c) Komisija za popis materiala v skladišču I:

Jože Karun, predsednik
Miha Fortuna, član
Justina Mesesnel, član

d) Komisija za popis materiala v skladišču II:

Janez Mlinar, predsednik
Ferdo Jauk, član
Adela Senčur, član

e) Komisija za popis materiala v skladišču III:

Alojz Zobec, predsednik
Slavko Jerman, član
Jože Bogataj, član

f) Komisija za popis orodja:
Miro Košir, predsednik
Marinka Bajt, član
Stefan Balgač, član

g) Komisija za popis nedovršene proizvodnje:

Alfred Brank, predsednik
Franc Rode, član
Marta Zevnik, član

10. Tehnični pomočnik naj uredi vse potrebno v zvezi s primanjkljajem vrtnega stroja, ki je bil posojen skupini na montaži ključavničarskih del na Ihanu.

11. Obratovodja naj skupno z mojstri delavnice izdelata plan za nabavo in vzdrževanje osnovnih sredstev in obratnih sredstev za leto 1968.

12. Forsira se nabava stroja za peskanje, za katerega je predvidena nabava kompresorja v investicijskih sredstvih za leto 1967.

13. Odobri se 6 dni neplačanega dopusta Janezu Runtasu.

Namestnik predsednika UO:

Edo Drole